

Nr 290

av herr Åkerfeldt m. fl.
angående dispensär- och skärmbildsundersökningen av invandrare

I förhållande till de flesta övriga länder kan vi uppvisa en mycket låg frekvens av tuberkulos. Vid sidan av betydande framsteg inom den medicinska behandlingen torde den omfattande dispensärverksamheten och massundersökningar av befolkningen vara den främsta orsaken till detta förhållande.

Antalet registrerade fall av tuberkulos var vid slutet av 1970 25 000 eller 3,1 per 1 000 invånare. Samma år rapporterades 443 dödsfall eller 0,06 per 1 000 invånare. Även om dessa siffror uppvisar den lägsta tuberkulosfrekvens vi kunnat registrera ligger den dock på en nivå, som från folkhälsosynpunkt kräver fortsatt skärpt uppmärksamhet.

Under 1970 nyupptäcktes 2 346 fall, vilket innebar en ökning med 88 fall sedan föregående år. En betydande del av dessa upptäcktes genom massundersökningar. Det totala antalet röntgen- och skärmbildsundersökningar var ca 750 000.

Den ökning som registrerades under 1970 av antalet nya fall innebar en vändpunkt i en sedan flera år nedåtgående utveckling. Våra möjligheter att hålla tuberkulosen på den nuvarande nivån och förhindra en ökning är i hög grad beroende av att vår beredskap vidmakthålles och att massundersökningar och dispensärverksamhet ges hög prioritet inom den förebyggande hälsovårdens ram.

En tidig diagnos är av stor betydelse. Den ger ett betydligt bättre utgångsläge för den fortsatta medicinska behandlingen, vilket är av stor betydelse främst för den sjuke själv men även för hushållningen med våra sjukvårdsresurser. I strävandena att hindra smittospridning är den tidiga upptäckten av helt avgörande betydelse. En enda person med tuberkulos i smittsamt skede kan, om sjukdomen inte upptäcks och kommer under behandling, spoliera stora insatser. Om vederbörande därtill är sysselsatt inom t. ex. livsmedelshanteringen kan envar lätt inse konsekvenserna.

Målsättningen måste vara att hela befolkningen får förmånen av regelbunden kontroll genom allmänna skärmbildsundersökningar.

Tuberkulosen är en starkt miljöbetingad sjukdom. Därav följer att de som lever i dåliga bostadsmiljöer, arbetar i mindre goda arbetsmiljöer och som lever under oordnade sociala förhållanden utgör riskgrupper vilka motiverar insatser i särskild ordning.

Våra invandrare har härvid en utsatt ställning. De löper i regel större risk än den övriga befolkningen att komma i kontakt med någon av dessa riskmiljöer. De har dessutom oftast utvandrat från länder med betydligt högre tuberkulosfrekvens, länder som saknar motsvarighet till vårt system för hälsoundersökning.

Uppgifter från centraldispensärerna i de län som har hög andel av invandrare visar att andelen upptäckta fall av tuberkulos bland dessa är nära tre gånger större än hos den övriga befolkningen i respektive områden. Tuberkulos i avancerat stadium var hos invandrargruppen betydligt mera utbredd.

Eftersom invandrarna icke som befolkningen i övrigt varit inlemmade i vårt system för tuberkuloskontroll bör de — för att få samma chans att undgå konsekvenserna av den smygande sjukdomsprocessen — erbjudas möjlighet till skärmbildsundersökning snarast efter invandring. Det är självklart att invandrarna skall ha en jämfört med andra likvärdig del av våra välfärdsanordningar. Mot bakgrund av vad vi här anförut anser vi att en skärmbildsundersökning snarast efter invandringen bör ges mycket hög prioritet.

Den åtgärd vi här föreslår torde inte kräva alltför stora resurser vare sig organisatoriskt eller ekonomiskt. Det gäller att inom ramen för befintlig dispensärverksamhet och pågående allmänna skärmbildsundersökningar skapa sådana rutiner att invandrare i detta speciella sammanhang, såsom varande en speciell riskgrupp, selekteras ur den övriga befolkningen och därmed blir föremål för undersökning tidigare än vad som med nu tillämpade rutiner blir fallet.

En lämplig metod är att aktualisera undersökningar i samband med att uppehållstillstånd lämnas.

Med hänvisning till det anförda hemställer vi

att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om skapandet av sådana rutiner inom den allmänna dispensär- och skärmbildsundersökningen att invandrare tillförsäkras sådan undersökning snarast efter invandringen.

Stockholm den 22 januari 1974

SVEN ERIC ÅKERFELDT (c)

KARIN ANDERSSON (c)

BENGT BENGTTSSON (c)

i Göteborg

STURE KORPAS (c)

LENNART MATTSSON (c)

i Lane-Herrestad